

NACRTAJ I TI

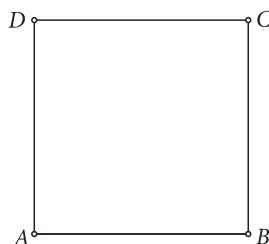
Nikol Radović, Sisak

U prošleme broju Matke počeli smo se upoznavati s metodama prikazivanja trodimenzijskih figura u dvodimenzijaskome okružju. Primjenom metode izometrije nacrtali smo kocku. Naime, nacrtani bridovi kocke sukladnih su duljina i tvore kutove čija je veličina jednaka 60° . Postupak nastavljamo primjenom nove metode.

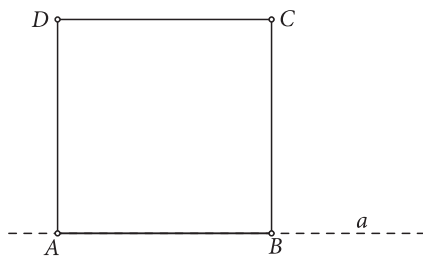
Primjer 2.

Nacrtajmo kocku.

- Nacrtajmo / konstruirajmo kvadrat $ABCD$ proizvoljne duljine stranice, slika 11.

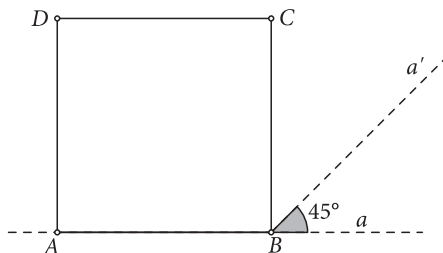

Slika 11.

Slika12.

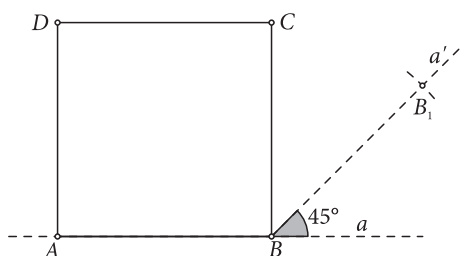
- Točkama kvadrata A i B nacrtajmo pravac a (označimo točke A i $B \rightarrow$ izbornik *Konstrukcije* $\rightarrow$ naredba *Pravac*), slika 12.
- Pravac a rotirajmo oko točke B za veličinu kuta od 45° (dva puta kratko kliknemo mišem na točku B – označeno je središte; označimo pravac $a \rightarrow$ Izbornik *Transformacije* $\rightarrow$ naredba *Rotacija* $\rightarrow$ veličinu kuta od 45°), u pravac a' , slika 13.

Slika13.

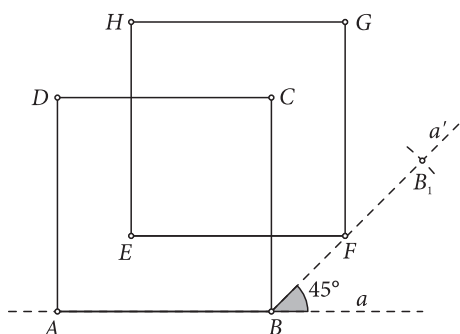

- Na pravcu a' nacrtajmo / konstruirajmo točku B_1 takvu da vrijedi $d(B, B_1) = |AB|$ (točku B_1 možemo konstruirati klasično, prenošenjem dužine stranice kvadrata šestarom ili rotacijom dužine BC oko točke B za kut veličine 45°), slika 14.

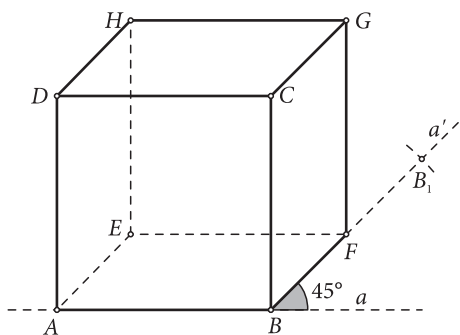
Slika 14.

- Na dužini $\overline{BB_1}$ nacrtajmo polovište F .
- Translatirajmo kvadrat $ABCD$ za vektor $\overline{BF}$ u kvadrat $EFGH$, slika 15.

Slika 15.

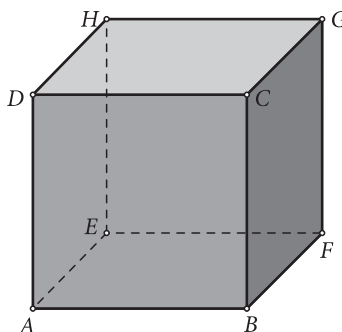
- Nacrtajmo / konstruirajmo dužine $\overline{AE}$, $\overline{BF}$, $\overline{CG}$ i $\overline{DH}$, pri čemu su dužine $\overline{AE}$, $\overline{EF}$ i $\overline{EH}$ iscrtkane jer su ti bridovi kocke nevidljivi, slika 16.

Slika 16.

- „Izbrišimo” pravce a , a' i točku B_1 pa strane kocke obojimo nijansama neke boje, slika 17.

Slika 17.

Nacrtanu kocku omeđuju dva sukladna kvadrata $ABCD$ i $EFGH$ (nalaze se u paralelnim ravninama) i dva sukladna paralelograma sa stranicama duljinama $|AB|$ (duljina brida kocke) i $|BF|$, pri čemu vrijedi $|AB| = 2|BF|$ i $|\sphericalangle EAB| = 45^\circ$. Ova metoda crtanja naziva se *kosa projekcija*.

Zadatak 1. Nacrtajte kocku kao u **Primjeru 2.** tako da:

- pravac a rotirate oko vrha B za kut veličine 30° , a točka F dijeli dužnu $\overline{BB_1}$ u omjeru $1 : 2$,
- pravac a rotirate oko vrha B za kut veličine 30° , a točka F dijeli dužnu $\overline{BB_1}$ u omjeru $1 : 3$,
- pravac a rotirate oko vrha B za kut veličine 60° , a točka F dijeli dužnu $\overline{BB_1}$ u omjeru $1 : 2$,
- pravac a rotirate oko vrha B za kut veličine 60° , a točka F dijeli dužnu $\overline{BB_1}$ u omjeru $1 : 3$,
- pravac a rotirate oko vrha B za kut veličine 45° , a točka F dijeli dužnu $\overline{BB_1}$ u omjeru $1 : 2$,
- pravac a rotirate oko vrha B za kut veličine 45° , a točka F dijeli dužnu $\overline{BB_1}$ u omjeru $1 : 3$.

- Usporedite nacrtane kocke.
- Koji je od prikaza najrealniji, a koji je to najmanje?

Zadatak 2. Nacrtajte kocku kao u **Primjeru 2.** tako da pravac a rotirate oko vrha B za kut veličine

a) 30° ,   b) 60° ,   c) 45° ,

te da je $|BF| = |AB|$.

- Usporedite nacrtane kocke.
- Koji je od prikaza najrealniji, a koji je to najmanje?

Literatura:

1. G. Bertoline, E. N. Wiebe, N. W. Hartman, W. A. Ross. *Technical Graphics Communication*, McGraw – Hill, 2009.
2. V. Niče. *Deskriptivna geometrija*, Školska knjiga, Zagreb, 1992.
3. D. Palman. *Deskriptivna geometrija*, Element, Zagreb, 1996.
4. L. B. Triglia, S. Sammarone, R. Zizzo. *Disegno Tecnico – Metodo tradizionale – uso del computer*, Zanichelli, 1992.
5. N. Radović; R. Svedrec; T. Soucie; I. Kokić. *Vizualizacija prostora*, Poučak – časopis za metodiku i nastavu matematike, 11 (2012.), 49, 49 – 68.
6. R. Svedrec, N. Radović, T. Soucie, I. Kokić. *Tajni zadatak 008 – udžbenik i vježbenica* sa CD-om iz matematike za osmi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
7. G. E. Vinson. *Essentials of Engineering Design Graphics*, Kendall/Hunt Publishing Company (2003.).

